

Маргарита Корхова
кандидат с.-г. наук, доцент;
Дмитро Бондаренко
магістрант;

Миколаївський національний аграрний університет

СОРТОВИВЧЕННЯ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ СГІ-НЦНС ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ БАЗИ «ДАЧНА» БІЛЯЇВСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кукурудза одна з найбільш продуктивних злакових культур універсального призначення, яку у світі вирощують для продовольчого, кормового і технічного використання.

Площі під кукурудзою у 2020 р. у Одеській області становили 139,3 тис. га. Це 13 місце серед областей України, а за валовим збором лише 18 – 372,1 тис т, тоді як у Чернігівській 4,3 млн т, Полтавській – 3,7, Сумській – 3,6 млн т, Вінницькій 2,3 млн т. Основною причиною цьому є низька врожайність – 2,67 т/га.

Підвищення врожайності і збільшення виробництва зерна кукурудзи – основне стратегічне завдання сільського господарства світу, у тому числі України. Зона Південного Степу України має усі необхідні природні та господарські умови для розвитку насінництва кукурудзи, але лімітуючим фактором тут є вологість.

Однією із причин низької врожайності зерна кукурудзи є використання в технології вирощування гібридів неадаптованих до умов вирощування.

Для забезпечення виробництва гібридами кукурудзи різними за строками дозрівання та типами, у різних ґрунтово-кліматичних зонах проводять сортовипробування з метою вивчення їх реакції на умови вирощування.

Основною метою проведеної роботи було добір найбільш стійких до посухи, основних грибкових хвороб і ламкості стебел гібридів кукурудзи з високою продуктивністю до зони Південного Степу України на базі Селекційно-генетичного інституту – національного центру насіннізнавства та сортівивчення. В якості досліджуваного матеріалу було обрано 13 гібридів (Одеський 385 МВ (стандарт), Шторм, Шхуна, Юнга 260, Лагуна 216, Полонез 251 Одеський 205, Кобза МВ, Фея 280, Флагман, Діалог 300, Атлас 347, Аргумент МАС), які внесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні.

Вищою врожайністю за роки державного сортовипробування у зоні Степу України характеризуються гібриди Полонез 251 – 5,62 т/га, Лагуна 216 – 5,50 т/га, та Кобза МВ – 5,44 т/га, меншою – Юнга 260 – 5,14 т/га, та Шхуна – 5,19 т/га.

Основні польові дослідження, обліки та спостереження упродовж 2020–2021 рр. проводили на дослідному полі СГІ-НЦНС «Експериментальна база «Дачна» Біляївського району Одеської області. Закладка досліду, облік і оцінка використаного матеріалу та результатів дослідження проводили за методикою державного сортовипробування Українського інституту експертизи сортів рослин. Облікова площа ділянки 25 м².

В усіх дослідах зі 100 закріплених зразків за 25 рослинами не пізніше фази молочно-воскової стиглості гібриди оцінювалися за врожайністю зерна, передзбиральною вологістю зерна, висотою рослин, висотою прикріплення качана, кількості рядів зерна в качані, вилягання і ламкість стебел, стійкість до ураження основними грибковими хворобами.

На основі проведених досліджень найкраще співвідношення врожайності зерна і його збиральної вологості в умовах 2020–2021 роках виявилось у гібридів Аргумент МАС та Атлас 347.

Оцінка стійкості гібридів до ураження хворобами на природному інфекційному фоні показала, що вони неоднаково проявляють стійкість до тих чи інших хвороб. Найбільш стійкими до ураження пухирчастою сажкою виявились гібриди: Аргумент МАС, Шторм, Лагуна 216 та Атлас 347. Найстійкішими проти ураження летючою сажкою виявились гібриди Одеський 205 та Флагман в той час, як найбільш стійкими проти кореневих і стеблових гнилей були гібриди Шторм, Аргумент МАС та Атлас 347, які відповідно мали найвищу стійкість проти ламкості стебел.

Найвища стійкість проти ураження фузаріозом качанів була у гібридів: Одеський 205, Аргумент МАС та Атлас 347. Найбільшу середню врожайність зерна в умовах Степу мали гібриди: Аргумент МАС – 7,09 т/га та Атлас 347 – 6,81 т/га. Найбільш низькорослим виявився гібрид Флагман, що свідчить про те, що цей гібрид інтенсивного типу.

Найвища висота прикріплення качанів була у гібридів Юнга 260 і Лагуна 216, а найнижча відповідно у гібриду Флагман, який був одним із найбільш низькорослих. Найбільша кількість рядів зерен виявилась у гібридів Аргумент МАС, Атлас 347 і Кобза МВ.

Найбільше зерен в ряду мав гібрид Аргумент МАС, найбільша кількість листків на одну рослину мав також гібрид Аргумент МАС.

Вирощування гібридів Аргумент МАС, Фея 280, Атлас 347, Лагуна 216, Діалог 300 на зерно є найбільш економічно ефективним і прибутковим. Тому широке впровадження цих гібридів у виробництво дасть найбільший економічний ефект і є найбільш економічно виправданим.

Таким чином, на основі отриманих результатів, можна зробити висновок, що в умовах Степу України серед гібридів, найвищу врожайність забезпечував середньостиглий гібрид Аргумент МАС, який занесено до державного Реєстру сортів рослин України на 2020 рік і який рекомендується для широкого впровадження у виробництво. В умовах Степу найбільшу врожайність зерна показав також гібрид Аргумент МАС – 7,99 т/га, а також гібрид Фея 280 – 7,55 т/га.